

Йордан Радичков
До небето и назад

Голямо вълнение беше. Народ се трупаше пред черказката парна мелница, не само мливари – цялото село. Там стърчеше една ракета. Духовата музика гърмеше със своите медни тръби, а около ракетата се разхождаше с ногавиците си от пърчова кожа Гоца Герасков и хвърляше прощални погледи към народа, към равнината и към Петлова чука – всяка зима той сечеше там церово гора.

Сега там имаше преспи.

Гоца Герасков си спомняше как преди много години селото имаше само един австрийски триор и това бе единствената машина, после с много усилия на всестранната кооперация бе купена и веялка, а сега стопаните построиха космодрум и всяко село праща вече свои ракети в небето.

От миналото на Гоца му бяха останали само ногавиците, дъбени в една гмитровска табанджийница. Тези гмитровчени бяха големи майстори и ако в старите времена се правеха ракети, сигурно гмитровчени сяха да дъбят ногавиците и на ракетите.

Ето какво си мислеше Гоца Герасков, докато се разхождаше, а музиката гърмеше в пространството и целият народ, струпан наоколо, тъй високо шумеше, че на човек можеха ушите да му се пръснат. Имаше и речи, то се знае, макар че Гоца не обичаше речи, защото беше човек на действието. Той прегледа отново своите ногавици и се качи в ракетата.

При трясъка на излитането селските музиканти не оставиха своите тръби и това направи на Гоца Герасков извънредно силно впечатление и много го трогна. Но той нямаше време да мисли дълго за него, защото заснежената земя се отдалечаваше бързо и дори почна да съзира нейното въртеливо движение от запад към изток. Беше чувал, че земята се върти, а сега, като гледаше, си мислеше, че не може вече да има никакво съмнение във въртенето.

Небето все повече се приближаваше. Уголемената луна подлагаше гърба си и черказецът почна да избира място за кацане, макар че къщи и хора не се виждаха никъде. Както и да е, най-после намери удобно място и кацна. Ударът бе толкова слаб, че едва го почувствува. Щом си показа главата навън, се учуди от огромния облак прах, вдигнат от ракетата. Кихайки, Гоца Герасков започна да се разхожда по луната, но освен прах там нямаше нищо.

От прах ногавиците му почервеняха като лисици.

Не дай си боже, мислеше черказецът, докато крачеше по един баир, вдигайки прах и кихайки, тук да построиш къща и жена ти да иска да си простира прането! Дума да не става, реши той, докато кихаше,

изключено е! На тази луна дори едно пране човек не може да изсуши!

Голямо кихане беше!

Като покиха тъй и не видя нищо повече освен прах, Гоца Герасков се качи в ракетата и тръгна обратно към земята. Земята висеше в пространството и продължаваше да се върти от запад към изток цялата побеляла; само по средата имаше една черна ивица и черказецът си помисли, че туй черното трябва да е Африка.

Приближавайки, той съгледа най-напред тръбата на черказката парна мелница и разпрегнатия добитък. Добитъкът дъвчеше царевичак, но щом видя ракетата, спря да дъвче, а от мелницата изтичаха мливари и се втурнаха право към селото. Гоца Герасков кръжеше и търсеше място за приземяване. По околните пътища се изсипваше на тумби, на тумби народ, за да срещне черказеца. Най-напред вървеше прочутата духовна музика на прочутото село Калимамица (музикантите им все по ноти свиреха, не бяха слухари като черказките); идеха и от другите прочути села Горна Камена Рикса, Горна Лука и Верениците; и те бяха с музика. Само от Живовци човек нямаше – общинския бик били изпуснали, та трябвало да го гонят. В туй село всяка година изпускат общинския бик.

Щом видя баира с церовата гора над селото, Гоца Герасков реши, че е най-добре да се приземи на него – там сега имаше големи преспи и много лесно щеше да стане тази работа.

Тъй и направи – приземи се в една пряспа. Снегът бе толкова пръхкав, че ракетата цяла потъна в него и вдигна снежен облак до небето. Гоца Герасков се измъкна от пряспата, поотупа ногавиците си, седна и се спусна по баира като шейна право в село Черказки. По улиците гърмяха музика, комините димяха и разнасяха мирис на свинско, по дворовете червенееха големи петна в снега – там бяха клани прасетата. Черни биволи се разхождаха, ревейки от време на време като лъвове, и допълваха гордата черказка картина.

– Айде бе, Гоца! – завикаха от всички страни.

– Какво стана там бе, Гоца? – запитаха от всички страни.

– Ей, нищо не става – каза им Гоца Герасков. – Само един прах и кихавица. Голяма кихавица, ви казвам!

– Как тъй само прах! – не вярваха другите.

– Прах като на вършачка – уверяваше ги Гоца Герасков.

– Брей, да се не види!

– Прах, прах! – каза Гоца Герасков.

Тогава черказкият народ, а и народът на другите прочути села почна да говори и да възкликва: „Само затуй ли трябваше да се праща човек

до небето! Сума пари се потрошиха!“ Гоца Герасков ги оглеждаше немного трогателно, защото във възклицанията долавяше известен упрек, и трябваше пак да им каже:

– Вярa нямате ли? Ногавиците ми почервеняха като лисици!

Той им каза това с такъв тон, както би ги попитал навярно: „Вие в бога не вярвате ли?“, сякаш неговите ногавици бяха господът. Оттам си отиде право в къщи. Посрещна го жена му с ръце брашнени до лактите и преди да го целуне, погледна дали не си е съблякъл пуловера по пътя. Защото всяка любеща жена най-напред се грижи за туй – мъжът ѝ да си облича пуловера, за да не настива, и не дай боже да закъснее – и от тези грижи май че време за друго не ѝ остава.

– Слава богу, върна се! – почна да плаче щастливата жена.

– Голяма работа – каза Гоца Герасков, сваляйки ногавиците от краката си. – Вдигнах малко прах в небето и се прибрах. Всеки черказец на мое място щеше да направи същото. Добре, че се върнах за празниците!

А черказкият народ и народът на другите прочути села се разотиде по домовете заедно със своите музики, та всеки по домовете да посрещне празниците.

Гоца Герасков можеше да каже на селяните, че е видял и въртелигото движение на земята в пространството, и дори искаше да им го каже, но си помисли: „Те за луната не ми повярваха, та за земята ли ще повярват!“ – и не им каза.

КРАЙ

© 1965 Йордан Радичков

Разпознаване и редакция: Mandog, 2008

Публикация

Йордан Радичков. Свирепо настроение
Разкази. Второ издание

Редактор: Марта Владова
Художник: Петър Добрев
Технически редактор: Ронка Кръстанова
Коректор: Станка Митрополитска

Издателски № 8716. Печатни коли 6,50. Формат 84/108/32
ISBN 954-445-022-x

Издателство „Христо Ботев“, София
Предпечатна подготовка: МИС – ИПК „Родина“
Печат: ДФ Полиграфически комбинат, София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8231>]